

KVINNOR SOM HAR SATT ASKERSUND PÅ KARTAN

från HELIGA
BIRGITTA *till* EVA
EASTWOOD

Askersund-Laxå Soroptimistklubb

INLEDNING

Den här skriften är framtagen av Askersund-Laxå Soroptimistklubb med stöd av Askersunds kommun. Vi vill här ge exempel på kvinnor, som i olika tider har haft betydelse för andra kvinnor eller uträttat saker som har gjort Askersund känt.

HELIGA BIRGITTA

Birgitta Birgersdotter föddes 1303 och var dotter till lagmannen Birger Persson i Finsta, Uppland. Som 13-åring blev Birgitta bortgift med Ulf Gudmarsson, senare lagman i Närke. Bröllopet hölls på Ulvåsa och där var paret också bosatta. I äktenskapet föddes åtta barn.

Birgitta hade redan som barn uppenbarelser, som finns nedtecknade. Tillsammans med maken gjorde hon pilgrimsfärder och under en sådan insjuknade maken. Han avled 1344. Efter makens död fördelade Birgitta sina egendomar mellan efterlevande och fattiga och levde själv enkelt i klostret i Alvastra. Hennes uppenbarelser tillfog. Hon reste till Rom 1349 i syfte att grunda en klosterorden. Påven Urban V godkände 1370 hennes ordensregel – Birgittaorden.

Hon avled 1373 i Rom, i sin bostad Casa Di Santa Brigida vid Piazza Farnese. Huset inrymmer idag kyrka, kloster och gästhem. Birgitta helgonförklarades av påven 1391.

Birgitta lär ha vistats på Olshammar. Där finns Birgittakyrkan, som är uppkallad efter den Heliga Birgitta. Hennes make ägde Olshammar på 1320-talet. Olshammar var då en större gård och ett tegelbruk. Enligt traditionen uppförde Birgitta ett kapell på den plats där kyrkan står idag.

Birgittastenen finns strax söder om kyrkan. Från denna steg Birgitta enligt sägnen upp på sin häst för att sedan rida över Vättern till Vadstena. Sägner berättar, enligt Heidenstam, att "Där hon kastade sitt ridspö uppsköt genast en lind, och till Vadstena red hon tvärs över sjön på öppna vattnet". Om man synar stenen noga hittar man hennes fotavtryck på den och under stenen finns nyckeln till hennes källare.

Tavla i Rådsalen i Askersund.
Foto: Gunnar Rosén

DROTTNING KRISTINA

När kung Gustav II Adolf dog i Lützen 1632 var Kristina sex år. Det tillsattes då en förmyndarregering. Kristina fick en gedigen utbildning i franska, tyska, latin och filosofi. Hon tyckte om att rida, fäktas och jaga.

Kristina tog över makten från Axel Oxenstierna och sin förmyndarregering 1644. Innan dess hade hon deltagit i rådets arbete och bland annat givit flera orter stadsprivilegier. Askersund fick sina stadsprivilegier 1643.

Under drottning Kristinas regering avslutades det trettioåriga kriget till Sveriges och protestanternas favör. Krigsbyten fördes till Sverige.

Tronföljdsfrågan måste lösas. Kristina måste gifta sig. Friare saknades inte. Kristina hade inte sinne för ekonomi utan levde över egna och landets tillgångar. Hon höll överdådiga fester och reste ut i Europa med ett imponerande följe. Samtidigt brottades hon med sin gudstro.

När Kristina var 28 år, 1654, avlade hon kronan till förmån för sin kusin Karl Gustav. Kristina reste till Rom och under resans gång konverterade hon till katolicismen och välsignades av påven när hon kom fram. Sina sista år tillbringade hon i stillsamhet i Rom och avled den 19 april 1689, 63 år gammal. Kristina är gravsatt i Peterskyrkan i Rom.

CHRISTINA SOOP – ADELSDAMEN PÅ STJERNSUND

Christina föddes på Edö den 22 maj 1627 som dotter till överste Göran Soop och Ebba Ryning. Hon blev hovjungfru hos den jämnåriga drottning Kristina, med allt vad det kunde innebära. Kvinnornas uppgift var att behaga och underhålla och sedan gifta sig inom sin klass och föda barn. I förnäma kretsar lärde man sig rida och tala franska.

Christina gifte sig 1642 med Axel Oxenstiernas brorson Johan Oxenstierna. Han ägde många gods, bland annat Stjersund. Christina och Johan Oxenstierna lät bygga Askersunds landskyrka. Johan Oxenstierna dog 1664, innan kyrkan var färdig. Christina var besluten att slutföra bygget. År 1668 gifte Christina om sig med sin kusin Gustaf Soop, en av landets rikaste män. Kyrkan invigdes den 24 april 1670.

Christina Soop hade ärvt Medevi och Gustaf Soop hade tidigt intresserat sig för mineralers inverkan på hälsan. Läkaren Urban Hjärne tillkallades för att bedöma vattnet i Medevi. Så påbörjades arbetet med att göra Medevi till brunnsort.

Makarna Soop reste utomlands för att dricka brunn, eftersom Christinas hälsa var vacklande. Hon dog i Amsterdam 20 juli 1677. Christina var barnlös. Christina vilar i det ståtliga gravkoret i Askersunds landskyrka vid sidan av sina två makar, Johan Oxenstierna och Gustaf Soop.

Stjersund. Foto: Gunnar Rosén

AUGUSTA CASSEL – HENNES NÅD PÅ STJERNSUND

Stjersund köptes 1860 av brukspatron Knut Cassel. Under familjen Cassels tid utvecklas ett mönsterjordbruk på Stjersund, känt för sin kreatursavel och som stamort för svensk rödbrokig boskap. Efter Alberts Cassels död 1931 övertogs skötseln av Stjersund av hans hustru, Augusta Cassel. Augusta kallades "Hennes Nåd". Hon var en mycket driftig kvinna med många åsikter.

Augusta Cassel gick bort 1951 och hade då testamenterat Stjersunds slott till Kungl. Vitterhetsakademien för att det skulle bevaras för framtiden.

Augusta Cassel hade ett stort trädgårdsintresse och hon odlade prisbelönta pioner. Med på bilden är också en av hennes älskade hundar.
Foto: Kungl. Vitterhetsakademien.

SKOLMAMSELLER

Mamsell Maria Margareta Lindeberg blev 1813 föreståndare för en skola, som bedrev högre utbildning för flickor. Det var den andra skolan i Sverige, som gav sådan utbildning till flickor. Det krävdes en avgift för att få gå i skolan och den vände sig till stadens borgarklass. Det fanns också en avdelning för pojkar. Skolan hette *Prins Oscars goss- och flickläroverk*. Mamsell Lindeberg var guvernant för flickskolan under fyra år och sex andra kvinnor efterträdde sedan henne fram till 1906, då skolan lades ner. Kvinnorna undervisade eleverna i praktiska och moraliska ämnen. De teoretiska ämnena sköttes av de manliga lärarna från pojkläroverket.

En kvinnoförening i Askersund, kallad *Nytta och nöje*, tog 1860 initiativet till att starta en skola för fattiga flickor. Kvinnornas medlemsavgifter och privata donationer gjorde det hela möjligt, eftersom skolan var gratis för eleverna. Hus nr 161 vid Lilla Bergsgatan uppläts kostnadsfritt som skollokal. **Mamsell Lina Bolin** anställdes att leda undervisningen. Drottning Lovisa blev skolans beskyddare och skolans namn var *Drottning Lovisas skola*. Mamsell Bolin arbetade på skolan i 25 år. 1886 ombildades den till vanlig småskola för flickor.

Drottning Lovisas flickskola, idag Lilla Bergsgatan 20A.
Bild från Leif Linus Larssons bildsamling.

I Gröna stugan i Alsås i Åmmeberg inrättades på 1860-talet en privatskola av änkan **Kristina Henriks-son**.

Det sägs att skolan kom till efter att en gosse bett henne lära honom läsa. Första dagen kom fem och snart var de 30 elever. Föräldrarna betalade 25 öre/vecka. När elevantalet ökat till 55 flyttades undervisningen till ett större, dragigt och oisolerat utrymme. Undervisningen pågick mellan klockan 9 och 17. Verksamheten avslutades 1877–1878. Huset revs 2007.

Moster Kristins skola, Åmmeberg.
Foto: Gunnar Rosén

En Askersundskvinna, som i nutid gjort avtryck inom skolans värld, är **Anita Palmkvist**. Hon skrev på 1990-talet tillsammans med kollegan Anne-Marie Bryntse ett läromedel i språklig medvetenhet för de lägre åldrarna. Det handlar om trollet Trulle och hans kompisar i trollskogen. Läromedlet används fortfarande flitigt i Sverige, Finland och svenska skolor utomlands.

NÅGRA KÄNDA OCH OKÄNDA KVINNOR MED KOPPLING TILL ASKERSUND

Rut Gefwert, engagerad eldsjäl

Rut bodde hela sitt liv, 1907–2001, i Skyllberg och Rönneshytta. Hon växte upp i ett arbetarhem och drömde om att bli lärarinna. Hon fick tidigt hushålla för far och småsyskon och ägnade sig senare åt frivilligt arbete inom flera olika områden. Hon var bland annat engagerad i Broderskapsrörelsen, Missionsförbundet och det socialdemokratiska kvinnoförbundet. Rut satt också i Askersunds kulturnämnd.

Hon fick anställning på posten 1948 och vid faderns död 1953 var hon heltidsanställd på posten i Hammar. Hon flyttade till Rönneshytta, skaffade eget hus och bil och gjorde ett antal långresor ut i världen. Rut var den första kvinnan, som fick Askersund kommuns kulturpris, 1993. I boken *Berättat av Rut*, 1990, beskriver hon sitt liv och människor hon mött.

Elvy Olsson, politiker

Elvy Olsson föddes 1923 i Hammars socken och bor nu i Nyckelhult i Åsbro. Elvy har under många år varit politiskt engagerad inom centerpartiet. Hon var riksdagsledamot 1964–1980 och bostadsminister i Thorbjörn Fälldins första regering 1976–1978. Då kom hon också med det ursprungliga förslaget till det som blev Friggeboden. Elvy var landshövding i Örebro län 1980–1989. Elvy har varit en drivande medlem i Lerbäcks SPF, som hon också startat.

Berit Spong, författare

Berit Spong föddes 1895 i Framnäs i Vinnerstads socken i Motala. Hennes första roman var *Spelet på Härnevi*, 1938. Miljöerna är ofta det lantliga Östergötland och tyngdpunkten ligger på kvinnoskildringarna. Efter nyckelromanen *Sjövinkel*, 1949, skrev hon traditionella kärleksromaner. Berit fick Övralidspriset 1947. De sista tjugo åren av sitt liv bodde hon på Tjälvesta gård i Snavlunda, där hon avled 1970.

Märta "Göteborgsposten" Karlsson

Varje dag på 1950- och 1960-talen kunde man se Märta Karlsson komma cyklande i Gransjöbacken. Hon skulle till stan och hämta buntar med dagens Göteborgsposten. Hon cyklade ut med tidningen till sina 400 prenumeranter. Inbetalningar och all utdelning skötte hon själv. För denna gärning blev hon en gång inbjuden till direktör Harry Hjärne i Göteborg.

Märta Karlsson. Foto: Föreningen Gamla Askersund

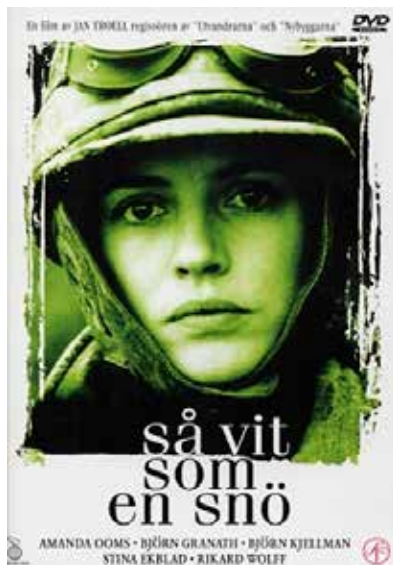

SPECIELLA BEDRIFTER

Sveriges första kvinnliga aviatör **Elsa Andersson** förknippas med Askersund, eftersom hon gjorde sitt tredje och sista fallskärmshopp över Alsen den 22 januari 1922.

Hon var född 1897 i Skåne och blev tidigt intresserad av flygning. Hon tog, som första kvinna i Sverige, flygcertifikat 1920. Hon nöjde sig inte med det utan reste till Berlin och utbildade sig till fallskärmshoppare.

Efter två uppvisningshopp i Skåne kom hon 1922 till Askersund och inför flera tusen åskådare hoppade hon ut på 650 meters höjd. En utdragslina fastnade i hennes arm och hon störtade ner i ett bergsområde på Edölandet. Hon avled omedelbart endast 24 år gammal. På platsen restes en minnessten 1926.

År 2001 hade den svenska dramafilmen *Så vit som en snö* biopremiär. Filmen handlar om flygaren Elsa Andersson.

SVENSKA MÄSTARE

Inga Stenbrink, född 1939, var bosatt i Askersund i fyrtio år, där hon också i många år var gymnastiklärare. Hon var framgångsrik längdhoppare och satte svenskt rekord tre gånger. Hon deltog i EM i Stockholm 1958 och kom åtta. Som veteran har Inga Stenbrink fortsatt sin karriär och blivit både europamästare och nordisk mästare. Både höjd- och längdhopp har varit hennes grenar.

Inga Stenbrink. Foto: Ove Danielsson

Gunilla Lindh, som bor i Askersund sedan 2011, innehade det svenska rekordet i löpning 800 meter under åtta år. Tiden var 2.02.29 och sattes i försöken på EM i Rom 1974. Hon sprang också finalen på 1500 meter där. Hon var med i landslaget 1972–1976 och fick flera fina placeringar i Finnkamper, andra landskamper och cuper. I Sverige sprang Gunilla ofta fortast och hon har nio SM-medaljer varav fem är guld.

Hastighetsåkning på skridskor hade en lysande era under perioden 1960–1990. Askersundsklubben hade flera framgångar både på herr- och damsidan. **Agneta Schützer** ingick i landslaget och vann SM 500 meter 1966. **Linn Eriksson Frih** vann SM 1000 meter 1994 och SM 500 meter 1996.

Anita Olsson har haft stora framgångar i Revolverskytte Magnum. Hon tog SM-guld 2004 och 2014 och 2015 vann hon Friklassen i Svenska Magnumcupen.

Anita är en av få kvinnor, som tävlar i denna mycket mansdominerade skyttegren. Hon är den enda kvinnan, av totalt tre skyttar i Sverige, som skjutit de 300 maxpoängen i Magnum precision.

Revolverskytten
Anita Olsson.

ASKERSUNDS VÅRDCENTRAL

Inom vården har det genom åren funnits många läkare, distriktsköterskor, barnmorskor och annan vårdpersonal, som genom sin duglighet, sitt engagemang och ansvarstagande låtit tala om sig. Vi har valt att inte särskilt lyfta fram några av dem utan istället fokusera på ledningsfunktionerna.

Ada Arvidsson blev på 1960-talet den första vårdcentralsföreståndaren och var verksam i många år. **Gunbritt Edqvist** var föreståndare i över tjugo år från mitten av 1980-talet. Större delen av tiden var hon också ställföreträdande vårdcentralchef. **Ulla Neander** blev efter att ha arbetat inom primärvården som sjuksköterska, distriktsköterska, BVC-sjuksköterska och barnmorska år 2011 den första kvinnliga vårdcentralchefen.

KONSTNÄRER/KONSTHANTVERKARE

Selma Giöbel, skulptör och textilkonstnär

Selma Giöbel föddes 1843. Hon var dotter till brukspatron Carl Fredrik Giöbel och Lovisa Jansson på Mårsätters och Uppsala gårdar i Hammars församling.

Selma utbildade sig till träsnidare, men kom främst att verka som textilkonstnär.

Selma studerade i Stockholm, London, Rom, Florens och Paris.

Hon grundade och drev firman Svensk Konstslöjdsutställning i Stockholm 1885–1898. Firman

tillverkade och sålde textila arbeten,

sniderier och möbler efter Selmas ritningar. Selma Giöbel och Svensk Konstslöjd finns representerade på Nationalmuseum med en duk och två vävda tapeter.

Konsthantverkaren Selma Giöbel.
Bild privat.

Selma Giöbel deltog i internationella konstutställningar och fick en silvermedalj vid världsutställningen i Paris 1878. Hon deltog också i en rad av de stora industriutställningarna i Sverige och utomlands. På World's Columbian Exposition i Chicago 1893 representerade Selma Sverige som kvinnlig egen företagare och även som representant för The Swedish Ladies Committee.

Selma satt i styrelsen i Handarbetets vänner 1874–1885. Hon var också en av grundarna till Nya Idun och var styrelsemedlem 1885–1895.

Åren 1898 till 1907 bodde Selma i Italien. Hemma i Sverige igen bosatte hon sig i Vadstena. Här öppnade hon en vävskola och en textilateljé. Hon komponerade gobelänger och mattor, bland andra *Ombergs blommor* till Ellen Key och *Vätterns is* köpt av Verner von Heidenstam.

De berömda knypplade Vadstenaspetsarna utfördes i hennes ateljé. Selma engagerade sig också för kvinnlig rösträtt. Selma Giöbel avled i Vadstena den 4 april 1925.

Agneta Swidén, konstnär

Agneta Swidén föddes 1926. Hon bodde större delen av sitt liv i Askersund. Hon var teckningslärare, målare, tecknare och grafiker. Vid sidan av konstnärskapet arbetade hon som lärare i måleri på högskolor och på konstkurser. Swidén studerade på Slöjdföreningens skola i Göteborg och vid Konstskolan i Stockholm.

Hon har haft separatutställningar bland annat i Stockholm, Uppsala, Skövde och regelbundet i Askersund från 1951. Dessutom har hon medverkat i Askersunds stads Sommarsalong, Liljevalchs i Stockholm och Eura i Finland.

Bland Agneta Swidéns offentliga verk finns väggmålningarna *Årstiderna* (1990) på Vårdcentralen Askersund, *Sommarkransen* (2001) i Askersunds hembygdsgårds lusthus samt kulisserna till scenen i Folkets hus i Åmmeberg. Hon medverkade i filmen *Idyllien 3* (2013) om Askersund av filmarna Alf Fransson och Leif "Linus" Larsson.

Agneta Swidén avled 2014. Under sommaren 2015 genomfördes en minnesutställning över hennes konst på Askersunds hembygdsgård, samtidigt visades delar av hennes produktion på Konsthallen i Askersund.

NÅGRA KONSTNÄRER/KONSTHANTVERKARE IDAG

Annette Alsiö är en välkänd glaskonstnär, som under många år har haft glashytta i Askersund, numera i Motala. Hennes galleri finns i Medevi Brunn. Hon är medlem i konsthantverkskollektivet Blås & Knåda i Stockholm.

Maria Ekström är kakelmakare och förfärdigar kakelplattor för

Maria Ekström har handtillverkat kakel i den gamla skurtrasefabriken sedan 2007.
Foto: Ullabritt Jonsson

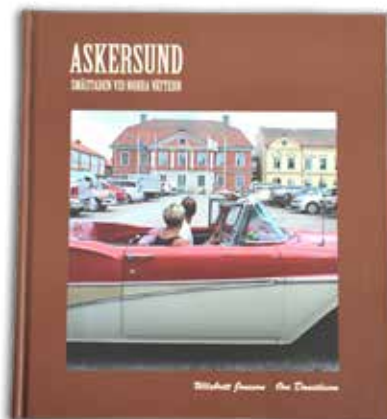
väggar och kakelugnar. Hennes ateljé, Kakelmakeriet, finns i gamla skurtrasefabriken i Askersund. Bland hennes större enskilda projekt kan nämnas en stor mängd handslaget kakel för Åhléns City varuhus i Stockholm, varav ett parti är illustrerat av konstnären Stina Wirsén (2013).

Ett flertal andra keramiker finns i Askersund, såsom **Ylwa Eklind**, **Claudia Lewandowski**, **Frida Anthin Broberg** och **Jeanette Wallgren**. Var och en av dem har sitt eget, speciella och uppskattade uttryck.

Ulla-Carin Grafström är tecknare, illustratör, manusförfattare och filmare. Hon har 1998 belönats med en Guldbagge för korffilmen, *Hem ljuva hem*, om kung Carl XVI Gustaf och drottning Silvia.

Textilt konsthantverk finns representerat av **Gudrun Haglund-Eriksson**, som arbetar i ull och fårskinn. **Gudrun Gilbertsson** arbetar med vävning och är kanske mest känd för sina "gubbatäcken" som beskriver bygden och dess verksamheter och kännetecken på ett målande sätt. Ytterligare en textilkonstnär är **Inger Melin**, som bland annat använder lapptechnik.

Ullabritt Jonsson är fotograf. Hon har sedan 1980-talet haft ett 25-tal separatutställningar och givit ut lika många böcker, varav tre om Askersund med omnejd och också deltagit i ett antal samlingsutställningar. En av hennes böcker är *Askersund – småstad vid Vättern*, som hon gav ut 2014 tillsammans med Ove Danielsson.

Bland bildkonstnärer kan nämnas **Liselott Ström**, akvarellist bosatt i Skyllberg, som varit verksam i Askersund i många år. I samband med Askersunds 350-årsjubileum 1993 arrangerade hon, med hjälp av sina elever på en akvarellkurs, en utställning med Askersundsmotiv.

Sonja Öhrman-Eriksson var en välkänd och uppskattad konstnär, som arbetade med såväl keramik som träsnide. Hon finns representerad hos privatpersoner och i kyrkliga och andra offentliga lokaler. Sonja avled 2017, nära 101 år gammal.

NÅGRA KVINNliga FÖRETAGARE, FÖRR OCH NU

Apotekaränkan **Lisa Möller**, utan apotekarutbildning eller "rättigheter", drev i början av 1800-talet vidare makens verksamhet i nuvarande Café Tutingen. Bland annat tillhandahölls populära "tutingar" (toddy).

Lotten Eriksson, änka vid 31 års ålder, startade under 1860-talet gästgiveri vid Väderkvarnsgatan, som efter hennes död 1907 drevs vidare av två döttrar. Familjehistorien finns beskriven i *Patroner, gästgivarer och andra kvinnor*.

Huset som Café Tutingen ligger i uppmärksammades 1998 genom ett Sverigefrimärke i serien Svenska hus.

Agnes Lagerstedt, 1850–1939, var född och uppvuxen i Askersund. Folkskolläraryr utbildad i Stockholm. Beskrivs som filantrop. Hon tog på 1880-talet initiativ till skollovskolonier, vilket utvecklades till organisationen Barnens Dag. Vidare grundade hon bostadsbolaget Stockholms Arbetarhem för att bygga praktiska och hygieniska bostäder åt arbetarfamiljer.

Maria Moberg, 1877–1948, som föddes och växte upp i Norrköping, öppnade 1899 den första förskolan i Sverige i sitt eget hem. Tillsammans med systemen Ellen utvecklade hon förskoleverksamheten till Kindergarten för arbetarklassens barn. Maria Mobergs kontakt med Askersund bestod i utbildning vid språk- och hushållsskolan Fleurie.

Systrarna Kriegholm, Anna och Ingrid, drev på 1940- och 1950-talen bageri på Storgatan 38. Deras bakverk var mycket uppskattade av Askersundsborna. Hemligheten med de goda kakorna sägs vara äkta smör.

Systrarna Lisa Fors och Karin Wassberg ansvarade under tioalet år för Trikäfabriken i Askersund efter fadern Karl Nilssons ("Triksånisses") bortgång 1954. Trikäfabriken var den stora arbetsplatsen för kvinnor i Askersund medan männens motsvarighet var Askersundsverken.

Allanna Malmberg driver Venus Choklad, ett chokolaterie med exklusiv choklad till försäljning, lokalt, via webben och via utvalda återförsäljare.

Britt-Louise Otter driver sedan 25 år tillbaka Olshammarsgården med servering och rumsuthyrning. I gården finns ett Heidenstamrum, som är ett litet museum till minnet av författaren, poeten och nobelpristagaren Verner von Heidenstam, som föddes och tillbringade sin barndoms somrar där. Britt-Louise ger guidade visningar av muséet och Birgittakyrkan, som ligger strax intill.

Olshammarsgården och Birgittakyrkan.

Maria Gunnarsson är VD för Bild & Kultur, som är en reklambyrå med eget bokförlag. Första boken gavs ut 1993. Företaget arbetar med presentationer i text och bild för uppdragsgivare både från lokalområdet och mer långväga. Ett uppdrag från hovet som Bild & Kultur haft sedan 2015 är utgivandet av *Det kungliga året* som skildrar kungafamiljens uppdrag och familjehändelser under året. Spännvidden är stor från kungafamiljen till tomatguiden med beskrivning av 25 olika sorters tomater och logotypen för Askersund 375 år.

Maria Gunnarsson är sedan 2012 ordförande för Lerbäcksmarken, en välbesökt marknad, som hålls första lördagen i juli årligen.

FLER KÄNDA OCH OKÄNDA KVINNOR MED KOPPLING TILL ASKERSUND

Monica Pejovic-Schnürer

Monica föddes i Stockholm, men tillbringade många somrar i Askersund under sin uppväxt och är nu bosatt här. Hon utbildades till översättare

vid Tolkskolan i Genève och arbetade sedan på Internationella Rödakorsfederationen 1967–1997, varav fem år vid Svenska Röda Korset. Som handläggare för Afrika skickades hon ut på flera uppdrag, bland annat till Etiopien, Kenya, Uganda, Somalia, Liberia och Sierra Leone. I dessa länder upplevde hon våldsamma krig och konflikter och andra katastrofer av olika art, hungersnöd, folkmord och flyktingströmmar. Målet med arbetet var alltid, att så snabbt som möjligt nå ut till människor som utsatts för utsägligt lidande.

Josefin Wikström

Josefin har arbetat som yoga och danslärare i Askersund sedan 2009. Hon var en av tre, som utvecklade Kriminalvårdens yogaprojekt Krimyoga. Sedan tre år tillbaka samarbetar Josefin med grundaren av USA:s Prison Yoga Project. Josefin ingår i en kärngrupp inom Prison Yoga Project, som en av de utbildningsansvariga och som programutvecklare i USA och internationellt.

Josefin arbetar som programdirektör för projektet i Europa och även i Indien. Hon har under 2018 talat i det brittiska parlamentet på temat "Yogas terapeutiska potential i anstaltsmiljö". Josefin fick Askersund-Laxå Sroptimistklubbs stipendium 2014.

Jennie Åbrink

Jennie är pianist och harpist. Hon är född i Norrköping men bor sedan början av 2000 i Askersund. Hon har pianopedagogexamen i Örebro

Jennie Åbrink spelar i Snavlunda kyrka. Foto: Erik Gunnarsson

och solistutbildning på piano och harpa på Musikhögskolan i Stockholm samt ett års solistutbildning i piano och harpa på Texas Tech University i USA. Jennie har spelat med de flesta stora orkestrarna i Sverige. Jennie brinner också för att undervisa i piano och harpa.

Eva Belvelin

Eva är fiollärare på Norra Vätterns musikskola och undervisar barn och ungdomar enligt suzuki-metoden. Hon har själv studerat fiol för Shinichi Suzuki, som grundade den metod som går ut på att härma, precis som när man lär sig tala ett språk.

Åsa Karlson

Åsa är evenemangssamordnare i Askersunds kommun och ledare för sång- och gymnastikgrupper. Sedan många år är Åsa lokalt känd som en av Systrarna K och uppträder ofta tillsammans med systemen Karin. Åsa leder nu Askersunds Joyvoicekör. Hon fick Askersund-Laxå Soroptimistklubbs stipendium 2018.

EVA EASTWOOD

Eva Eastwood (Östlund) föddes i Örebro 1967, men bor sedan 1993 i kommunen. Eva började sjunga och spela i ungdomen och är nu en känd låtskrivare och sångerska. Hon är mest känd som rockabilly- och rock'n roll sångerska. Musiken är ofta influerad av 1950-talet.

Eva har spelat i Nashville och hon erbjöds också skivkontrakt där men valde att åka hem till Sverige och starta ett eget band – Eva Eastwood & The Major Keys. Hon har en trogen publik och uppträder ofta.

Hon har gett ut flera skivor sedan 1999 på både svenska och engelska och har komponerat över 800 låtar. Även andra artister och band som Jerry Williams, Lalla Hansson, Larz-Kristerz, Linda Gail Lewis (Jerry Lee Lewis lillasyster) och The Boppers har spelat in hennes låtar.

Eva har uppträtt i Allsång på Skansen två gånger, hon är även invald i International Rock-a-Billy Hall of Fame i Jackson, Tennessee, USA.

2017 hade Matz Eklunds dokumentärfilm *Eva, en lyckost* biopremiär i Sverige. Filmen, visades i TV under våren 2018 och blev en stor tittarsuccé, där Eva öppenlydigt delar med sig om sin tuffa uppväxt men också om sina framgångar både inom musikens område och på det personliga planet.

AVSLUTNING

De kvinnor, som vi lyft fram här, visar att vi har många exempel på starka kvinnor med Askersundsanknytning. Vi vill samtidigt betona att vi bara kunnat ta med några exempel, som får tjäna som representanter för alla övriga kompetenta och handlingskraftiga kvinnor, som genom åren gjort avtryck inom till exempel företagande och konstnärlig verksamhet.

REFERENSER

Bilden på omslaget på Heliga Birgitta är hämtad från Wikipedia och bilden på Eva Eastwood kommer från Studio Delux 1.

För texterna har förutom personliga kontakter med alla nu aktuella personer följande källor använts:

Hemsidor

www.lararnashistoria.se
www.olshammarsgarden.com
www.ovedanielsson.se
www.svenskakyrkan.se
www.wikipedia.se

Tryckta källor

Bo i Askersund, nr 1:2018, artikel om Eva Belvelin, av Lars-Ivar Jansson.

Carlsson, Sten, Cornell, Jan & Grenholm, Gunvor (1967). *Den svenska historien 6 Frihetstiden, 1719-1772*. Stockholm: Bonnier

Haugard, Joel (1940). *Askersundiana*. Stockholm: Seelig

Högberg, Mats (2003). *Birgitta-boken: Birgitta Birgersdotter, Ulf Gudmars-son och deras familj i sydnärke, Sverige och Europa under 1300-talet*. Askersund: Jubileumsföreningen i Askersund

Gefwert, Rut (1990). *Berättat av Rut: minnen från Skyllberg. 1. uppl.*

Kjerrström, Johannes (red.) (1971). *Berättelsen om Hammars kommun: [minnesskrift]*. Medevi: Hammars hembygdsfören.

Lokalhistorisk läsning för Örebro län. Nr 9, Patroner, gästgivare och andra kvinnor. (2008). Örebro: Lokalhistoriska sällskapet i Örebro län Hallsberg: ABF Södra Närke

Svenskt biografiskt lexikon, Riksarkivet

ASKERSUNDS KOMMUN

Askersunds kommun har sedan början av 1990-talet haft kvinnliga ordföranden såväl i kommunfullmäktige som i flera av de olika nämnderna. Vid tiden för denna skrifts utgivning har kommunfullmäktige, socialnämnden och den för flera kommuner gemensamma Sydärkes miljönämnd, kvinnor på ordförandeposten.

Kommunen har sedan ett tiotal år en kvinnlig kommunchef, Madeleine Andersson. Sedan i början av 1990-talet har kommunen haft ett antal kvinnliga förvaltningschefer. I nuläget är förvaltningscheferna för barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen kvinnor. Totalt är 65 procent av samtliga chefer i kommunen kvinnor.

Den största delen, 87 procent, av de kommunanställda är kvinnor. De återfinns i de flesta av de cirka 150 olika yrken som finns inom kommunen och har stor betydelse för kommuninvånarna.

SOROPTIMISTERNA

Soroptimisterna är ett kvinnligt globalt nätverk, som vill och kan stärka kvinnors och flickors rättigheter i världen. Det är en politiskt och religiöst obunden organisation. Det finns cirka 80 000 medlemmar i 130 länder. Soroptimist International har konsultativ status i FN:s finansiella och sociala råd.

Askersund-Laxåklubben är en av ett femtiotal lokala klubbar inom Sverigeunionen. Vi driver egna lokala projekt och stöder nationella och internationella projekt. Syftet är att stärka kvinnans ställning och arbeta för jämställdhet, mänskliga rättigheter och fred.

Vi samarbetar med kommunen, andra myndigheter och med olika föreningar och organisationer. Varje år håller vi minst ett öppet möte med ett angeläget tema. Vi delar också varje år ut två stipendier till flickor/kvinnor, som på olika sätt verkat för mänskliga rättigheter och jämställdhet.

www.soroptimistsweden.se/askersund-laxa

DET VAR EN KVINNA...

...som gjorde stad av Askersund för 375 år sedan. Drottning Kristina har inspirerat oss att göra denna skrift om kvinnor som haft betydelse eller utträttat saker som har gjort Askersund känt, genom tiderna.

Visste du att Selma Giöbel från Mårsätter grundade och drev firman Svensk Konstslöjdsutställning i Stockholm i slutet av 1800-talet, och fick silvermedalj vid världsutställningen i Paris 1878 för sin slöjd? Eller att systarna Kriegholm var kända i Askersund för sina himmelskt goda bakverk? Den som idag är sugen på något gott kanske handlar på Venus Choklad hos Allanna Malmberg. Och känner du till att det sedan 25 år tillbaka är Britt-Louise Otter som driver Olshammsgården?

I år har yogainstruktören Josefin Wikström föreläst för det brittiska parlamentet på temat "Yogans terapeutiska fördelar i anstaltsmiljö", medan stadens fiollärare, Eva Belvelin, har rest till Hongkong för att föreläsa för fiolpedagoger.

Välkommen att läsa mer om dessa och många andra färgstarka Askersundskvinnor!

Askersund-Laxå Soroptimistklubb

Soroptimisterna är ett kvinnligt globalt nätverk, som verkar för att stärka kvinnors och flickors rättigheter i världen. Det är en politiskt och religiöst obunden organisation med cirka 80 000 medlemmar i 130 länder. Askersund-Laxåklubben är en av ett femtiotal lokala klubbar inom Sverigeunionen.